

Huvudgrupper av läkemedel

Antipsykotiska medel → schizofreni, mani, tourettes syndrom, tics

Antidepressiva medel

Stämningsstabiliserare

Anxiolytika/hypnotika

Centralstimulantia

PSYKOS

- Påtagligt störd omvärldsuppfattning
- Saknar sjukdomsinsikt
- Hallucinos
- Vanföreställningar (förföljelsemani, paranoia)
- Finns olika psykiatriska diagnoser, men behandling liknande för alla
- Ålderspsykos, drogframkallad, förlossningspsykos

SCHIZOFRENI - "personlighetsklivning" - schism - missvisande namn

- Livslång sjukdom.
- Insjuknar ofta tidigt i livet (sen ungdom, tidig vuxenålder).
- Plågsam för patienterna & anhöriga.
- Ingen kan hjälpa och ge drägligt liv.
- Prevalens c:a 1%
- Hög ärflighet
- Miljöfaktorer? Virusinfektioner under graviditet? Oftare födda vissa månader under året.
- Utvecklingssjukdom?
- Finns inget vetenskapligt stöd för "psykosociala" faktorer
- Saknar sjukdomsinsikt

→ POSITIVA SYMPTOM: hallucinationer (ej syn, däremot hörsel, lukt)

- pratar med sig själva. Vanföreställningar; konspirationer mot dem själva. Grannen skickar in giftig gas.

Bisarra vanföreställningar: saker som absolut inte kan förekomma - myror kryper i blodkärlen, hör nollar av sina egna tankar.

→ NEGATIVA SYMPTOM: tendens att avskärma sig från andra personer, ofta svarar dåligt på läkemedel. livslångt. Brist på spontanitet. Ingen önskan till emotionell kontakt.

→ KOGNITIVA SYMPTOM: Inget samband med IQ. Problem att snabbt sovra/sortera och reagera på intryck. "saknar filter".
Svarar dåligt på läkemedel.

ANTIPSYKOTISKA LÄKEMEDEL - (Neuroleptika)

- För mycket dopaminaktivitet i limbiska systemet (ventrals striatum) Hypotes
- Har mycket biverkningar (allvarliga)

Historik:

• Indiska läkare använde extrakt av rot för behandling av "galenskap" - Växt: Ravolfia - aktiv subst. reserpin - har anti-psykotisk effekt
Reserpin inhiberar VMAT - inlagring av monoaminer i vesiklar → sänker nivåer av alla monoaminer. Sänkning av serotonin → depression, MEN sänkning av dopamin gav anti-psykotiska egenskaper.

Klorpromazin testades i Frankrike inför operationer gav lugnande effekter (anti-histaminerga egenskaper) → föreslogs för test på psykotiska effekter → hallucinationer upphörde - specifika egenskaper → stor framgång som gjorde att många patienter kunde skrivas ut och leva "normala" liv.

Haloperidol - togs fram av belgisk läkemedelstillverkare - verkningsmekanism var okänd. Dopaminnivån var inte ändrad, men däremot "turn-over" för just DA. Man kom fram till att det måste blockera DA-receptorer → Både reserpin & klorpromazin samt Haloperidol sänker effekten av dopamin, men på olika sätt. Det är framförallt D2-receptorn blockeras (visades senare).

Teori att all sänkning av DA skulle vara av godo

TYROSIN → DOPA → DOPAMIN

↑

α-MT gav effekten, men blev inget lön pga långsiktigt skadligt för njurarna.

Amfetamin vänder på DAT-pumpens effekt \rightarrow pumpar ut dopamin \rightarrow kan ge psykotiska (främst positiva) symptom.

Mer eller mindre bevisat att ökad DA-nivå är förknippat med psykos (schizofreni)
- gäller koppling till de positiva symptomen. Lkm som höjer DA har liten/ingen effekt på negativa el. kognitiva symptom.

Teori: NMDA-receptorn inblandad (för lite aktivering). Angel dust - phencyklin kan ge alla tre grupper av schizofrenins symptom.

Lkm:

Traditionella antipsykotiska medel

- D2-blockerare

- Biverkningar:

1. Motoriska

A. Parkinsonism - kan behövas extra lkm

B. Akut dystoni - felaktig muskeltonus - ofta övergående - injektion av anti-kolin.

irreversibel - C. Tardi dyskinesi - felaktiga muskelrörelser efter lång behandling (ex grimaser)
- hyperdopaminerg aktivitet

D. Akatisi

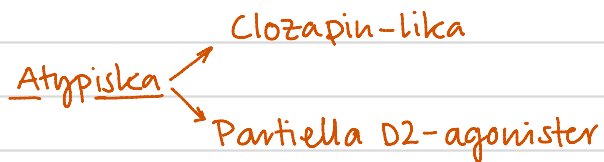
2. Apati - tog tid innan detta upptäcktes - är ofta apatiska ändå

3. Hyperprolaktinemi

- vissa kvinnor börjar laktera. Män kan få impotens.

- vissa kan ha antihistaminerga biverkningar

— " — antikolinerga — " —

Clozapin • D₂ av blockerare, har även H₁-blockerande egenskaper.

- Verkar vara mer effektivt än övriga lkm. Minskar självmordsfrekvensen.

Biverkningar:

Agranulocytos - benmärg upphör att producera vita blodkroppar.

- Men saknar många av biverkningarna som de traditionella lkm har.
- Kan ge metabol syndrom - viktuppgång, hjärt-kärlsjukdomar

"Sammantaget det bästa anti-psykotiska medlet..."